

Kvalitetsvurdering av norske nettsider for gravide

Ingrid Eline Kvitberg Hauptmann

Veileder Førsteamanuensis ph.d Atle Klovning

Prosjektoppgave ved det medisinske fakultet

UNIVERSITETET I OSLO

03.10.13

Innhold

Sammendrag	3
Innledning	4
Metode	5
Resultat	7
Vurdering av mammanett i forhold til EUs kvalitetskriterier for helsewebsider	7
Vurdering av Barnimagen.no i forhold til EUs kvalitetskriterier for helsewebsider	9
Vurdering av Babyverden.no i forhold til EUs kvalitetskriterier for helsewebsider	11
Vurdering av Jordmorsiri/altformamma.no i forhold til EUs kvalitetskriterier for helsewebsider	13
Vurdering av SnartMamma.no i forhold til EUs kvalitetskriterier for helsewebsider	15
Vurdering av Helsenorge.no i forhold til EUs kvalitetskriterier for helsewebsider	17
Kvalitetsvurdering etter The Discern Handbook	20
Diskusjon	25
Kvalitetsvurderingen totalt sett	28
Litteraturhenvisninger	29

Sammendrag

Today the internet is very accessible and a great resource, but can indiscriminate be use more harm than help?

In today's society, most people search on the internet when they have questions they want to find information about. For example women who have just discovered that they are pregnant, they search for information about their pregnancy on the Internet. In this project I wanted to examine the information pregnant women find on the Norwegian “pregnancy websites”, is it quality assured health information?

Using two tools, The DISCERN Handbook and EU quality criteria for health websites, I have done a quality assessment of the largest Norwegian websites for pregnant women. I also included helsenor.no which is a public health service.

With the EU quality criteria, I have been looking at the websites responsibility, availability, references, updating and honesty about sources of financing the website. All evaluated based on how the information appears on the website. Using The DISCERN Handbook, I have done a quality assessment of the published articles to see if they have clear goals, whether these are achieved, if the references are good enough, if the content is relevant and objective and if it refers to other literature.

Overall, assessed with both tools it is Mammanett that have the best results. They have a good overview page. It is a responsible website and specifies that information from the website does not replace consultation with one's own doctor or midwife. The website has good medical articles with good references. This is a website that pregnant women can trust. It is serious and is aware of its responsibilities. The health information is updated and of good quality.

Innledning

Da jeg skulle velge tema for min prosjektoppgave var det spesielt en ting jeg mente var et aktuelt tema i dagens samfunn, folks økende bruk av internett som en kilde til helseinformasjon. I dagens samfunn er internett svært tilgjengelig og en stor resurs, men kan ukritisk bruk være mer til skade enn til hjelp? Dette er et svært vidt tema og vi fant derfor ut at jeg måtte snevre det ned til å gjelde én type pasienter, én type målgruppe eller én enkelt sykdom. Det var da vi kom inn på dette med gravide som knapt har fått en positiv graviditetstest før de er inne på internett og søker om svangerskap, abort, symptomer og så videre. Det finnes mange egne nettsider for gravide og prøvende og det er en jungel av informasjon og andre gravide som utveksler sine erfaringer. Dette kan lett føre til at den gravide finner informasjon som fører til stress og unødvendig bekymring, ofte på grunn av skremselshistorier som andre gravide har delt.

Jeg bestemte meg for å gjøre en kvalitetsvurdering av norske nettsider for gravide og valgt ut de fem største; mammanett.no (gjennomsnittlig 266 000 unike besøkende per måned), babyverden.no (ca 160 000 unike besøkende per måned), jordmorsiri.no/altformamma.no, snartmamma.com (ca 77 000 unike besøkende per måned) og klikk.no/forum/barnimagen (ca 100 000 unike besøkende per måned), samt den offentlige helseportalen helsenor.no sin side for graviditet og fødsel. I denne kvalitetsvurderingen har jeg fokusert på de helserelaterte fagartiklene de har publisert. Helt tilfeldig har jeg plukket ut fem artikler fra hver nettside og ved hjelp av The DISCERN Handbook har jeg gjort en kvalitetsvurdering av disse. I tillegg til denne kvalitetsvurderingen har jeg brukt EUs kvalitetskriterier for helsewebsider for å se litt på ansvarlighet, tilgjengelighet, kildehenvisninger, ajourføring og åpenhet om bl.a. kilder til finansiering av webstedet.

I 2009 kåret Tidsskrift for jordmødres eget ekspertpanel Mammanett.no til Norges beste nettsted for gravide. Gode kildehenvisninger, forum hvor det er mulig å få svar fra fagpersoner og fokus på naturlig fødsel trekk i klart positiv retning. De trekker frem nettsidenes bruk av spør-jordmor-tjeneste og evne til å henvise videre til fagpersoner. De har også fokusert på bruk av reklame og kjøpepress på nettsidene, dette er ikke noe jeg har sett på i min oppgave.

Metode

I denne oppgaven ønsket jeg å gjøre en kvalitetsvurdering av norske nettsider for gravide. I dagens samfunn er disse nettsidene en viktig kilde for informasjon for gravide kvinner og mye av denne informasjonen er viktig helseinformasjon om svangerskap og fødsel. Spørsmål jeg har stilt meg selv er: Er disse nettsidene sitt ansvar bevisst? Er helseinformasjonen deres til å stole på og er den oppdatert?

Med utgangspunkt i Den Norske Jordmorforeningens kåring av slike nettsider for gravide i 2009, valgt jeg de samme store nettsidene som ble vurdert da, men la også til Jordmorsiri.no (som i løpet av september 2013 endret navn til Altformamma). Klikk.no hadde både klikk.no/bam og klikk.no/barnimagen, og i denne oppgaven er det kun klikk.no/barnimagen som er vurdert. Sol.no ble ikke med da denne siden stort sett bare linker til de andre sidene i tillegg til sitt eget forum.

Nettsidene som blir vurdert i denne oppgaven er dermed: mammanett.no, babyverden.no, barnimagen.no, altformamma.no, snartmamma.no og den offentlige helseportalen helsenorge.no/**/graviditet-og-fodsel. Dette er de største norske nettsidene for gravide.

Kvalitetsvurderingen er delt i to. Den ene delen baserer seg på EUs kvalitetskriterier for nettsteder med informasjon om helse fra 2002 og den andre er gjort med utgangspunkt i The Discern Handbook fra 1998 av University of Oxford og The British Library.

Når man skal vurdere om en nettside med helserelatert innhold er til å stole på, er det flere faktorer å vurdere. Dette går på åpenhet om nettsidens formål, kritisk og åpen kildebruk, ajourføring, ansvarlighet og troverdighet. Når det gjelder websider med helserelatert informasjon er det svært viktig med kildene til denne informasjonen og i dagens utvikling også ajourføring av denne informasjonen. Det er derfor jeg har valgt å gjøre kvalitetsvurderingen i to deler. EUs kvalitetskriterier for helsewebsider tar for seg ansvarlighet og troverdighet, men mangler litt på vurdering av fagartiklene med tanke på kvalitet og kildehenvisning.

Fra EUs kvalitetskriterier for helsewebsider har jeg brukt den danske varianten og oversatt de 6 sentrale punktene til norsk. Deretter har jeg gjort en vurdering av hver nettside i forhold til disse spørsmålene. I denne vurderingen har jeg tatt utgangspunkt i en vanlig bruker som ønsker å vite litt mer om nettsiden som besøkes. Kvalitetsvurderingen gjøres jo med tanke på de som er brukere av slike nettsteder og da er spørsmålet hva som kommer frem for den alminnelige nettleseren; hva eieren av nettsiden presenterer på nettsiden sin og ikke det man eventuelt kan få greie på hvis man sender en mail og spør. Dersom brukeren tar seg litt ekstra tid til å se gjennom disse enkle spørsmålene, vil man fort oppdage hvilke nettsider som er mer eller mindre seriøse. All informasjon er funnet på nettstedets egne sider, og enkelte ganger gjengis svarene som sitater. I spørsmålet om «Ansvarsbevisst bruk av partnere», har jeg ikke gått inn og vurdert alle linkene til forskjellige sider som de ulike nettsidene har. Dette ble utenfor denne oppgaven. Svært få av nettsidene hadde en egen oversikt over samarbeidspartnere.

Under denne kvalitetsvurderingen har jeg i noen tilfeller opprettet en egen profil for å se om jeg fikk mer informasjon om f.eks. personvern enn det som ellers sto på nettsiden. Jeg har vært inne og lest forumregler og funnet en del informasjon under «Om oss»-punktet. Slik leting opp og ned på sidene er ingen systematisk gjennomføring, men det var slik jeg kunne finne svarene på spørsmålene.

Om bruken av The DISCERN Handbook (heretter kalt TDH). TDH er opprinnelig laget for å gjøre en kvalitetsvurdering av helseinformasjon om behandlingsvalg. Den er delt inn i to deler der den første delen tar for seg om artikkelen har klare mål, om disse oppnås, om kildehenvisningene er gode nok, om innholdet er objektivt og relevant og om det henvises videre til aktuell litteratur. Den andre delen gjør en vurdering av hvordan behandlingen blir fremstilt (om alternative behandlinger nevnes, bivirkninger osv.). Jeg har derfor valgt kun å bruke den første delen av TDH da vurdering av fagartikler på nettsidene for gravide ikke dreier seg om behandlingsspørsmål. Spørsmålene fra den første delen av TDH har jeg oversatt til norsk og puttet inn i en tabell.

Fra hver av nettsidene har jeg tilfeldig valgt ut fem fagartikler til vurdering. Disse er så vurdert ut fra de syv første spørsmålene i TDH og scoret i en skala fra 1-5. Denne scoringen er gjort ut fra hvordan det beskrives i TDH for hvert enkelt spørsmål:

- 5 bør gis hvis svaret på spørsmålet er et klart "ja" – kvalitetskriteriet er fullstendig oppfylt
- Delvis (2-4) bør gis hvis du føler publikasjonen som vurderes oppfyller kriteriet i spørsmålet til en viss grad. Hvor høyt eller lavt du rangere «delvis» vil avhenge av din dom over omfanget av disse svakhetene.
- 1 bør gis hvis svaret på spørsmålet er et klart "nei" – kvalitetskriteriet er ikke oppfylt i det hele tatt.

Til slutt regnes gjennomsnittet for denne scoringen og dette sier noe om totalresultatet av kvalitetsvurderingen av den enkelte fagartikkelen.

Resultat

Vurdering av mammanett i forhold til EUs kvalitetskriterier for helsewebsider

1. Åpenhet og troverdighet

- Utgiveren: navn, fysisk adresse, elektronisk adresse på den person eller organisasjon som er ansvarlig for nettstedet:
Ansvarlig utgiver er Mamma Media AS. Aller Media AS gikk inn som medeiere i Mamma Media i mai 2013, med 51% eierskap.
Elisabeth Lofthus er redaktør og daglig leder
- Åpenhet om nettstedets formål og klart avgrenset målgruppe:
Mammanett har en klar målgruppe og formålet med nettsiden og hva den kan tilby sine brukere er også klart definert:
«Mammanett er en komplett nettressurs for deg som ønsker, venter eller har barn. Vi formidler nyttig informasjon og artikler. I tillegg til fagkunnskap, ønsker vi å formidle trygghet til å stole på egen erfaring og intuisjon. Det sosiale tilbudet består av et svært aktivt diskusjonsforum og en bloggdel.»
- Åpenhet om alle kilder til finansiering av nettstedet (bevillinger, sponsorer, annonsører, allmennnyttige organisasjoner, frivillig bistand):
Mammanett er svært klare på hvordan nettstedet er finansiert. *«Nettstedet er annonsefinansiert. Det redaksjonelle innholdet er uavhengig av finansieringskildene.»*

2. Kildeangivelse

- Klar kildeangivelse for alle opplysninger, inklusive tidspunkt for kildens publisering:
«Vi er opptatt av etterrettelighet i alle våre faktaartikler, og har høye krav til vår helseinformasjon. Eventuelle helsemessige anbefalinger skal være i tråd med hva norske offentlige helsemyndigheter anbefaler. Vi vil i alle artikler som omhandler helserelaterte tema vise til kilder og hvem som har skrevet artikkelen. Du kan se at i alle helserelaterte artikler ligger det en henvisning til kilder nederst på siden, hvis vi har brukt andre kilder enn intervju med ekspert.»
Enkelte av fagartiklene skrevet av mammanetts eget fagpersonell har ingen kildehenvisning, men er basert på uttalelsene fra fagpersonellet (f.eks. lege eller jordmor)
Blandingsartikler med faglig informasjon og intervju av fagpersonell innenfor forskjellige fag, mangler også andre kildehenvisninger.
Enkelte av kildene begynner å bli gamle. Fagbøker tilbake til 1995.
- Navn og kvalifikasjoner for alle nettstedets leverandører av informasjon (personer og institusjoner) herunder tidspunkt for kvalifikasjonenes ervervelse:
Her har Mammanett god oversikt. På nettsidens forside er det laget en egen rubrikk med nettsidens fagpersonale. Klikker man inn på den enkelte får man

informasjon om hvilke kvalifikasjoner den enkelte har og tidspunkt for kvalifikasjonens ervervelse.

3. Privatlivs- og databeskyttelse

- Beskyttelse av data og personlige opplysninger. Dette gjelder også for databehandlingen, herunder også den databehandlingen som er usynlig for brukeren:

Mammanett har en klar og enkel oversikt over personvern og denne finnes lett på forsiden.

Medlemskap er anonymt og nettstedet oppfordrer nye brukere til å velge anonyme kallenavn og være oppmerksom på hva de deler med andre lesere av personlige opplysninger som adresse, bilde og fødselsdato (sin egen eller barnets).

Brukerne kan selv slette egne innlegg og ved å sende epost til mammanett be om å slette hele brukeren.

De er også klare på hvordan cookies og andre måleverktøy blir brukt i forholdt til lagring av IP-adresser og statistikk over bruken av nettsiden.

4. Ajourføring av opplysningene

- Klar og regelmessig ajourføring av nettstedet, med tydelig markering av ajourføringsdato for hver side. Regelmessig kontroll av opplysningenes relevans: Mammanett har en tydelig markering for når den enkelte fagartikkel er skrevet, men det gis ingen opplysninger om disse er gjennomlest på nytt i senere tid for vurdering av innholdets relevans og om faktainnholdet stemmer med dagens kunnskap og praksis. De eldste fagartiklene er datert tilbake til 2007.

5. Ansvarlighet

- Ansvarlighet – feedback til brukerne og passende fastleggelse av ansvar (f.eks. navngi den ansvarlige person for kvalitetssikring av nettstedet):

Mammanett er veldig tydelige på at de ikke kan erstatte vanlig konsultasjon med lege eller jordmor og at brukerne selv har ansvar for hva de benytter seg av helseråd. Brukeren oppfordres også til å være forsiktig med deling av personlige opplysninger.

Det er ingen oversikt over hvem moderatorene på forumsidene er.

- Ansvarsbevisst bruk av partnere, det skal gjøres for å sikre at det kun etableres samarbeid med partene eller linker til andre websteder når det er snakk om pålitelige personer og organisasjoner som selv følger relevante kodekser for god praksis:

Det fremgår ingen informasjon om dette på nettsiden.

- Redaksjonell politikk – en klar redegjørelse for fremgangsmåten ved utvelgelse av innhold:

Det fremkommer ingen klar redaksjonell politikk med tanke på utvelgelse av innhold, men Mammanett oppgir om side fagartikler at de har høye krav til sin

helseinformasjon og at det skal være i tråd med det offentlige helsemyndigheter anbefaler. Det påpekes at det redaksjonelle innholdet er uavhengig av finansieringskildene. Hvordan annet innhold velges ut er ikke klart presisert annet enn at det er rettet mot prøvende, gravide og mødre. Dette innholdet spenner seg fra utstyr til historier fra virkeligheten, sikkerhet, kosthold, trening og så videre, klart rettet mot disse målgruppene.

6. Tilgjengelighet

- Tilgjengelighet – fysisk tilgjengelighet og generell mulighet til å finne, søke, lese og bruke informasjonen:

Mammanett har en oversiktlig forside hvor brukeren kan velge om hun vil gå videre under bli gravid, gravid, baby, barn og mammaliv, alt ettersom hva som passer best for hennes livssituasjon eller det hun er interessert i å lese om i dag. I tillegg til dette er det en egen forside, bloggeside med linker til bloggere som skriver om nettopp graviditet, hverdagsliv som mamma og så videre. Det er også et eget kjøp-og-salg marked.

Det kan nevnes at under de ulike temaene som f.eks. gravid og helse må man bla gjennom mange fagartikler og flere sider for å tilfeldig kunne finne det man leter etter. Her savnes det en systematisk oversikt.

Det er en egen søkefunksjon på nettsiden, men den søker ikke bare internt og man får derfor opp mange svar fra alle andre steder i tillegg.

Forumet er bare tilgjengelig dersom man har registrert seg og logget inn. Dette er gratis og man forblir anonym, samtidig kan nettstedet ha kontroll på forumet sitt, noe som til syvende og sist er til det beste for brukerne. Det samme gjelder funksjonen møt fagfolk der man kan stille spørsmål direkte til jordmor, advokat eller ernæringsfysiolog. Når det gjelder tilgjengelighet, det kan gå opp til 4 dager før man får svar fra ekspertene.

Vurdering av Barnimagen.no i forhold til EUs kvalitetskriterier for helsewebsider

1. Åpenhet og troverdighet

- Utgiveren: navn, fysisk adresse, elektronisk adresse på den person eller organisasjon som er ansvarlig for nettstedet:

Dette kommer klart frem på nettsidens forside.

Leder digitale medier: Tore A. Godager

Redaktør: Tjodunn Dyrnes

Ansvarlig redaktør/direktør: Axel Walø

Utgiver: Egmont Hjemmet Mortensen, Nydalsveien 12, 0441 Oslo.

- Åpenhet om nettstedets formål og klart avgrenset målgruppe:

Dette kommer ikke frem på noen annen måte enn man må gjette seg til ved å se på siden som sånn sett ser ut til å retter seg mot gravide, prøvende og mødre.

- Åpenhet om alle kilder til finansiering av nettstedet (bevillinger, sponsorer, annonsører, allmennyttinge organisasjoner, frivillig bistand):
Dette finnes det ingen informasjon om på nettsiden.

2. Kildehenvisninger

- Klar kildeangivelse for alle opplysninger, inklusive tidspunkt for kildens publisering:
Her har Barnimagen noe å strekke seg ut etter. Kildehenvisningene er ikke konsekvente og flere fagartikler med helsereelatert innhold mangler kildehenvisninger fullstendig. Andre har linker til kilder, men de er ikke spesifikke nok og i noen tilfeller eksisterer de ikke lenger.
- Navn og *kvalifikasjoner* for alle nettstedets leverandører av informasjon (personer og institusjoner) herunder tidspunkt for kvalifikasjonenes ervervelse:
Forfatterne av fagartiklene er i all hovedsak oppgitt, men ingen informasjon om hva slags kvalifikasjoner denne har. Det finnes heller ingen egen oversikt over hvilke fagpersonell/eksperter klikk.no/barnimagen benytter seg av.

3. Privatlivs- og databeskyttelse

- Beskyttelse av data og personlige opplysninger. Dette gjelder også for databehandlingen, herunder også den databehandlingen som er usynlig for brukeren:
Barnimagen oppretter en interesseprofil for sine lesere, informasjonen blir ikke lagret, men blir brukt til å automatisk styre hvilke saker og annonser som vises for leseren. Kontaktinformasjon og sensitiv informasjon blir ikke lagret. Denne informasjonen blir ikke delt med andre.

4. Ajourføring av opplysningene

- Klar og regelmessig ajourføring av nettstedet, med tydelig markering av ajourføringsdato for hver side. Regelmessig kontroll av opplysningenes relevans:
Det fremgår ingen informasjon om dette på nettsiden.

5. Ansvarlighet

- Ansvarlighet – feedback til brukerne og passende fastleggelse av ansvar (f.eks. navngi den ansvarlige person for kvalitetssikring av nettstedet):
Om bruk av forumet må brukeren godkjenne reglene om hva som er tillatt. Det pekes spesielt på at pornografisk, voldelig, rasistisk eller blasfemisk tekst og bilder er forbudt. Videre bes man respektere andres meninger, livssyn, rase og politiske meninger. Forumet har egne moderatorer som kontrollerer innholdet, men hvor mye de får kontrollert er ikke oppgitt. Positivt at andre brukere kan melde fra om støtende innlegg slik at moderatorene/administratorene raskere blir gjort oppmerksom på disse. Listen med moderatorer/administratorene oppgir ikke fulle navn og kvalifikasjoner, kun kallenavnet i forumet.

- Ansvarsbevisst bruk av partnere, det skal gjøres for å sikre at det kun etableres samarbeid med partene eller linker til andre websteder når det er snakk om pålitelige personer og organisasjoner som selv følger relevante kodekser for god praksis:
Det fremgår ingen informasjon om dette på nettsiden.
- Redaksjonell politikk – en klar redegjørelse for fremgangsmåten ved utvelgelse av innhold:
Det fremgår ingen informasjon om dette på nettsiden.

6. Tilgjengelighet

- Tilgjengelighet – fysisk tilgjengelighet og generell mulighet til å finne, søke, lese og bruke informasjonen:
Barnimagen er hovedsakelig en forumside, og da med egne forum for det meste. For de som prøver, for de som er alene, for de som har spontanabortert, for de som vil diskutere, for de som er i 3. trimester og mange flere. Her kan den enkelte bruker lett navigere seg frem til det forumet som egner seg best for dennes formål. Dersom en er ute etter faktaopplysninger er det derimot noe vanskelig å finne frem og søke på akkurat det en lurte på, men det finnes en helt enkel oversikt under hver av overskriftene; bli gravid, gravid, baby, barn 1-3 år, barn 4-6 år og barn 7 + år.

Vurdering av Babyverden.no i forhold til EUs kvalitetskriterier for helsewebsider

1. Åpenhet og troverdighet

- Utgiveren: navn, fysisk adresse, elektronisk adresse på den person eller organisasjon som er ansvarlig for webstedet:
Babyverden.no eies og drives av forlaget Sandviks AS
Sjefredaktør: Karine Næss Frafjord, redaktør: Heidi Elin Nupen (permisjon)
Fagredaktør: Maren Eriksen
- Åpenhet om webstedets formål og klart avgrenset målgruppe:
På forsiden av nettsiden finner man «Om Babyverden» og her kan man tydelig lese hva som er webstedets formål og hvem som er målgruppen:
*«Babyverden er Norges største nettsted for deg som prøver å bli gravid, er gravid eller har barn.
Hos oss skal du enkelt finne svar på spørsmål som dukker opp i denne begivenhetsrike tiden. Og du finner alltid ny, oppdatert og riktig informasjon om graviditet og småbarnstid»*
- Åpenhet om alle kilder til finansiering av webstedet (bevillinger, sponsorer, annonsører, allmennytige organisasjoner, frivillig bistand):

Alle tjenestene på Babyverden er gratis for brukerne. Siden finansieres av Sandviks AS og annonsører.

2. Kildehenvisninger

- Klar kildeangivelse for alle opplysninger, inklusive tidspunkt for kildens publisering:
Her kan Babyverden bli klart bedre. Fagartiklene med helserelatert innhold mangler for en stor del dato for publiseringen og kildehenvisningene bør kunne være mer spesifikke. Det er ikke tilstrekkelig å nevne f.eks. Svangerskapsboken, uten å ta med årstall og forfatter. Et annet eksempel er Tidsskriftet for den Norske Legeforening, uten henvisning til en spesiell artikkel eller forskning. Enkelte fagartikler mangler kildehenvisning totalt.
- Navn og *kvalifikasjoner* for alle nettstedets leverandører av informasjon (personer og institusjoner) herunder tidspunkt for kvalifikasjonenes ervervelse:
Under «Om Babyverden» finner man et bilde av redaksjonen. Maren Eriksen, fagredaktør, Karine Næss Frafjord, sjefredaktør, Janet Molde Hollund, journalist og Heidi Elin Nupen, redaktør Norge.
Babyverden har en egen tjeneste kalt «Spør ekspertene», disse omtales bare under tittel og fornavn og kvalifikasjonene deres spesifiseres ikke nærmere.

3. Privatlivs- og databeskyttelse

- Beskyttelse av data og personlige opplysninger. Dette gjelder også for databehandlingen, herunder også den databehandlingen som er usynlig for brukeren:
Babyverden har en klar oversikt over personvern for sine brukere. Dette gjelder de som oppretter en egen profil. «Babyverden behandler alle personopplysninger konfidensielt og i tråd med Lov om behandling av personopplysninger. Som bruker vil du alltid ha kontroll med opplysningene du gir Sandviks AS. Dette betyr at du som forbruker bestemmer hvilke tilbud du skal få.» Brukeren har fullt innsyn i lagrede personopplysninger og kan også lett be om at alle opplysningene Babyverden har om en, blir slettet.

4. Ajourføring av opplysningene

- Klar og regelmessig ajourføring av nettstedet, med tydelig markering av ajourføringsdato for hver side. Regelmessig kontroll av opplysningenes relevans:
Som nevnt under kilder, mangler dato for publisering av fagartiklene. Det opplyses heller ingen ting om regelmessig ajourføring og kontroll.

5. Ansvarlighet

- Ansvarlighet – feedback til brukerne og passende fastleggelse av ansvar (f.eks. navngi den ansvarlige person for kvalitetssikring av nettstedet):

Babyverden klargjør sin rolle som et tillegg til den offentlige helsetjenesten og ingen erstatning for denne. Brukeren er selv ansvarlig for bruken av råd og opplysninger som mottas gjennom Babyverden.

- Ansvarsbevisst bruk av partnere, det skal gjøres for å sikre at det kun etableres samarbeid med partene eller linker til andre websteder når det er snakk om pålitelige personer og organisasjoner som selv følger relevante kodekser for god praksis:
Det fremgår ingen informasjon om dette på nettsiden.
- Redaksjonell politikk – en klar redegjørelse for fremgangsmåten ved utvelgelse av innhold:
Det fremgår ingen informasjon om dette på nettsiden.

6. Tilgjengelighet

- Tilgjengelighet – fysisk tilgjengelighet og generell mulighet til å finne, søke, lese og bruke informasjonen:
Babyverden har en fin og oversiktlig nettside med en god søkefunksjon.
Medlemmer kan laste ned en egen app til sin android/iPhone som er tilpasset deres profil slik at f.eks. den gravide kan følge med i svangerskapet sitt uke for uke, den prøvende får oversikt over hvilke dager hun er mest fruktbar og så videre.
Medlemskap er gratis og man kan når som helst slette sin egen bruker.
Tjenesten «Spør ekspertene», hvor man kan stille spørsmål direkte til jordmor, ammehjelp og helsesøster har noe lang svartid med opptil 5 dager.
Forumet er også oversiktlig inndelt i forskjellige temaer.

Vurdering av Jordmorsiri/altformamma.no i forhold til EUs kvalitetskriterier for helsewebsider

1. Åpenhet og troverdighet

- Utgiveren: navn, fysisk adresse, elektronisk adresse på den person eller organisasjon som er ansvarlig for webstedet:
Utgiver: Alt for kvinner AS, Adresse: Apalveien 54, 0371 Oslo
Daglig leder: Elin Hjelpdahl, redaktør: Siri von Krogh.
- Åpenhet om webstedets formål og klart avgrenset målgruppe:
«Jordmor Siri lanserte i august 2010 jordmorsiri.no. I september 2013 ble jordmorsiri en del av AltforMamm.no Målet er å tilby gravide og småbarnsforeldre tilgang på sikker og god informasjon i en trygg ramme. Det vil også være debattforum på nettstedet, moderert av Siri.»

- Åpenhet om alle kilder til finansiering av nettstedet (bevillinger, sponsorer, annonsører, allmennytelige organisasjoner, frivillig bistand):
Det fremgår ingen informasjon om dette på nettsiden.

2. Kildehenvisninger

- Klar kildeangivelse for alle opplysninger, inklusive tidspunkt for kildens publisering:
Publiseringsdatoen for fagartiklene er tydelig, men kildeanvisningene kan bli bedre. De er til tider mangelfulle uten link direkte til kilden men kun til f.eks forsiden nhi.no o.l. og andre ganger mangler den totalt.
- Navn og *kvalifikasjoner* for alle nettstedets leverandører av informasjon (personer og institusjoner) herunder tidspunkt for kvalifikasjonenes ervervelse:
Her har Jordmorsiri/altformamma.no en god oversikt over sine eksperter. Denne inkluderer fullt navn og kvalifikasjoner samt tidspunkt for ervervelsen og jobberfaring.

3. Privatlivs- og databeskyttelse

- Beskyttelse av data og personlige opplysninger. Dette gjelder også for databehandlingen, herunder også den databehandlingen som er usynlig for brukeren:
Det fremgår ingen informasjon om dette på nettsiden.
Nye medlemmer får ingen opplysninger om personvern ved innmelding, ingen opplysninger om anonymitet, oppsigelse av medlemskap, sletting av egne innlegg i forumene eller regler for bruk av forumet.

4. Ajourføring av opplysningene

- Klar og regelmessig ajourføring av nettstedet, med tydelig markering av ajourføringsdato for hver side. Regelmessig kontroll av opplysningenes relevans:
Publiseringsdato for fagartiklene er på plass, men det gis ingen opplysninger om regelmessig ajourføring og kontroll av opplysningenes relevans.

5. Ansvarlighet

- Ansvarlighet – feedback til brukerne og passende fastleggelse av ansvar (f.eks. navngi den ansvarlige person for kvalitetssikring av nettstedet):
Daglig leder og redaktør kommer tydelig frem. Det opplyses ingen ting om kontroll inne på de ulike forumene, om det finnes egne moderatorer som er inne og kontrollerer at innleggene som publiseres her ikke er støtende eller strider mot norsk lov.
- Ansvarsbevisst bruk av partnere, det skal gjøres for å sikre at det kun etableres samarbeid med partene eller linker til andre nettsteder når det er snakk om pålitelige personer og organisasjoner som selv følger relevante kodekser for god praksis:

Det fremgår ingen informasjon om dette på nettsiden.

- Redaksjonell politikk – en klar redegjørelse for fremgangsmåten ved utvelgelse av innhold:

Det fremgår ingen informasjon om dette på nettsiden.

6. Tilgjengelighet

- Tilgjengelighet – fysisk tilgjengelighet og generell mulighet til å finne, søke, lese og bruke informasjonen:

Tjenesten «Spør ekspertene» er satt opp med bestemt dato og klokkeslett for når eksperten er tilgjengelig. Dette gir en god forutsigbarhet for når man kan forvente svar. Spørsmålet til eksperten kan lastes opp allerede 12 timer før, slik at man ikke selv må sitte ved en PC akkurat når eksperten er tilgjengelig. I tillegg kan man søke i tidligere stilte spørsmål til ekspertene og kanskje finne svar på det man lurte på der.

Forumene og «Spør ekspertene» er kun for medlemmer og det gis ingen opplysninger om medlemmene er anonyme.

Nettsiden er hovedsakelig forumbasert, og disse er delt inn i forskjellige temaer slik at brukerne kan finne det forumet som er best egnet for deres formål.

Når det gjelder fagartiklene er disse mindre strukturerte og systematisk organisert, slik at det kan være vanskelig å finne en fagartikkel om akkurat det du lurte på.

Søkefunksjonen på siden går kun på forumene og ikke på fagartiklene.

Vurdering av SnartMamma.no i forhold til EUs kvalitetskriterier for helsewebsider

1. Åpenhet og troverdighet

- Utgiveren: navn, fysisk adresse, elektronisk adresse på den person eller organisasjon som er ansvarlig for nettstedet:
Annet at nettsiden er en ikkemedisinsk privateid nettside, fremgår det ingen informasjon om dette på nettsiden.

- Åpenhet om nettstedets formål og klart avgrenset målgruppe:
SnartMamma har en tydelig formulering om formål og målgruppe, samt en tydelig ansvarsfraskrivelse direkte eller indirekte - for noen skader eller mén, som måtte være konsekvensen av bruken eller misbruken av informasjon på SnartMamma.com's internettsider.

«Innholdet på SnartMamma.com er utelukkende til informasjonsbruk.

Dette er et privateid, ikke-medisinsk tilbud til alle som er gravide. Opplysningene må på ingen måte brukes som erstatning for kompetent profesjonell rådgivning eller behandling av utdannet og godkjent lege.»

- Åpenhet om alle kilder til finansiering av nettstedet (bevillinger, sponsorer, annonsører, allmennyttsige organisasjoner, frivillig bistand):
Det fremgår ingen informasjon om dette på nettsiden.

2. Kildehenvisninger

- Klar kildeangivelse for alle opplysninger, inklusive tidspunkt for kildens publisering:
SnartMamma har på sin forside mange fagartikler skrevet av Folkehelseinstituttet og Helsedirektoratet. Mange av disse mangler allikevel kildehenvisninger. Andre fagartikler som er produsert av SnartMamma selv, mangler i stor grad kildehenvisninger og forfatteren er bare gjengitt under kallenavn.
- Navn og *kvalifikasjoner* for alle nettstedets leverandører av informasjon (personer og institusjoner) herunder tidspunkt for kvalifikasjonenes ervervelse:
SnartMamma, har ingen tjeneste som «Spør ekspertene» og derfor savnes det heller ingen oversikt over hvem disse ekspertene skulle vært. Men de har heller ingen oversikt over hvem som er ansvarlig redaktør eller andre forumansvarlige eller liknende.

3. Privatlivs- og databeskyttelse

- Beskyttelse av data og personlige opplysninger. Dette gjelder også for databehandlingen, herunder også den databehandlingen som er usynlig for brukeren:
Snartmamma.no har under forumbruk laget en link til en PowerPoint om hvordan man sletter sporene på PC 'en etter surfing på SnartMamma, dersom man ikke ønsker at andre skal se at man har vært inne på denne siden.
Annet om personvern opplyses ikke.

4. Ajourføring av opplysningene

- Klar og regelmessig ajourføring av nettstedet, med tydelig markering av ajourføringsdato for hver side. Regelmessig kontroll av opplysningenes relevans:
Det fremgår ingen informasjon om dette på nettsiden.

5. Ansvarlighet

- Ansvarlighet – feedback til brukerne og passende fastleggelse av ansvar (f.eks. navngi den ansvarlige person for kvalitetssikring av nettstedet).
Det er positivt hvordan SnartMamma spesifiserer hvordan forumene kan brukes og at de ikke må erstatte legebesøk eller fagfolks ekspertise:
«Møteplassen er et anonymt, ikke-medisinsk diskusjonsforum, og kan på ingen måte erstatte legebesøk eller fagfolks ekspertise. Informasjonen på disse sidene skal ikke brukes til å stille diagnose, eller sette i gang behandling uten samråd med lege. SnartMamma fraskriver seg alt ansvar for skader eller ulemper som påføres en bruker ved brudd på vilkårene.»

Administratorer og moderatorer på forumsidene blir kun gjengitt med kallenavnet sitt.

- Ansvarsbevisst bruk av partnere, det skal gjøres for å sikre at det kun etableres samarbeid med partene eller linker til andre websteder når det er snakk om pålitelige personer og organisasjoner som selv følger relevante kodekser for god praksis:
Det fremgår ingen informasjon om dette på nettsiden.
- Redaksjonell politikk – en klar redegjørelse for fremgangsmåten ved utvelgelse av innhold:
Det fremgår ingen informasjon om dette på nettsiden.

6. Tilgjengelighet

- Tilgjengelighet – fysisk tilgjengelighet og generell mulighet til å finne, søke, lese og bruke informasjonen:
SnartMamma har en god søkefunksjon, ved hjelp av google kommer alle treffene i SnartMamma opp. Venstremargen har en fin oversikt over de ulike forumene. Fagartiklene er noe mindre systematisert og man må bla gjennom sidene for å finne det man leter etter, med mindre man finner det når man bruker søkerfunksjonen. En egen oversikt over rettigheter som gravid, med artikler fra NAV, er nok noe mange gravide setter ekstra pris på, det er jo aktuelt for alle gravide.

Vurdering av Helsenorge.no i forhold til EUs kvalitetskriterier for helsewebsider

1. Åpenhet og troverdighet

- Utgiveren: navn, fysisk adresse, elektronisk adresse på den person eller organisasjon som er ansvarlig for nettstedet:
Helsenorge er den offentlige helseportalen. Helsedirektoratet er ansvarlig redaktør.
- Åpenhet om nettstedets formål og klart avgrenset målgruppe:
«Helsenorge.no er en veiviser til helsetjenesten og informasjon om helse, sykdom, behandling og rettigheter. Innholdet leveres av ulike organisasjoner i helsesektoren, som har ansvar for at innholdet er oppdatert og holder faglig kvalitet. Helsedirektoratet er ansvarlig redaktør.»
- Åpenhet om alle kilder til finansiering av nettstedet (bevillinger, sponsorer, annonsører, allmennytige organisasjoner, frivillig bistand):
«Innholdet leveres av ulike organisasjoner i helsesektoren, som har ansvar for at innholdet er oppdatert og holder faglig kvalitet. Helsedirektoratet er ansvarlig redaktør.»

2. Kildehenvisninger

- Klar kildeangivelse for alle opplysninger, inklusive tidspunkt for kildens publisering:
Fagartiklene som publiseres på Helsenorge.no har ikke for hver enkelt spesifiserte kildehenvisninger. Helsenorge oppgir kun at innholdet leveres av ulike organisasjoner i helsesektoren og at det er disse som har ansvar for at innholdet er oppdatert og er av faglig god kvalitet.
- Navn og *kvalifikasjoner* for alle nettstedets leverandører av informasjon (personer og institusjoner) herunder tidspunkt for kvalifikasjonenes ervervelse:
Alle samarbeidspartnerne og leverandører av helseinformasjon til Helsenorge blir fint presentert.

3. Privatlivs- og databeskyttelse

- Beskyttelse av data og personlige opplysninger. Dette gjelder også for databehandlingen, herunder også den databehandlingen som er usynlig for brukeren:
Helsenorge har en omfattende og oversiktlig oversikt over personvern ved bruk av nettstedet. Dette gjelder opplysninger som blir lagret om brukeren (besøksstatistikk og søkeordsstatistikk), og hvilke rettigheter brukeren har. Helsenorge lagrer verken person- eller helseopplysninger.

4. Ajourføring av opplysningene

- Klar og regelmessig ajourføring av nettstedet, med tydelig markering av ajourføringsdato for hver side. Regelmessig kontroll av opplysningenes relevans:
Om dette sier Helsenorge: *«Hver enkelt organisasjon som leverer informasjon til helsenorge.no har ansvar for at innholdet er oppdatert og holder høy faglig kvalitet»*

5. Ansvarlighet

- Ansvarlighet – feedback til brukerne og passende fastleggelse av ansvar (f.eks. navngi den ansvarlige person for kvalitetssikring av nettstedet):
Helsenorge har en tydelig klargjøring av ansvar, og påpeker at informasjonen ikke erstatter vanlig konsultasjon hos lege/jordmor.
Helsenorge.no tar ikke ansvar for innholdet på eksterne sider som det lenkes til.
- Ansvarsbevisst bruk av partnere, det skal gjøres for å sikre at det kun etableres samarbeid med partene eller linker til andre nettsteder når det er snakk om pålitelige personer og organisasjoner som selv følger relevante kodekser for god praksis:
Helsenorge har en svært god oversikt over hvilke samarbeidspartnere de har, både faglige og organisasjoner, med en kort informasjon om hva den enkelte er og gjør.
«Hver enkelt organisasjon som leverer informasjon til helsenorge.no har ansvar for at innholdet er oppdatert og holder høy faglig kvalitet»

- Redaksjonell politikk – en klar redegjørelse for fremgangsmåten ved utvelgelse av innhold

Om dette opplyses kun følgende: *«Helsenorge.no er en veiviser til helsetjenesten og informasjon om helse, sykdom, behandling og rettigheter. Innholdet leveres av ulike organisasjoner i helsesektoren, som har ansvar for at innholdet er oppdatert og holder faglig kvalitet. Helsedirektoratet er ansvarlig redaktør.»*

6. Tilgjengelighet

- Tilgjengelighet – fysisk tilgjengelighet og generell mulighet til å finne, søke, lese og bruke informasjonen:

Helsenorge har en fin oversikt fordelt på artikler om «Under svangerskapet», «Før du blir gravid», «Graviditet og alkohol», «Fødsel og amming», «Graviditet og psykisk helse» og «Pass på når du er gravid». Disse gir en god oversikt over de mest sentrale temaene om svangerskap, svangerskapsplager, fødsel og amming. Fint med en egen oversikt over hva man bør passe på når man er gravid, dette er nok noe de fleste gravide er opptatt av.

Tilgjengelighet med opplesing av teksten for svaksynte og andre som ønsker det, er spesielt bra.

Kvalitetsvurdering etter The Discern Handbook

	1. Er målene i artikkelen klare?
Mammanett	Score
1. Artikkel om eggøsning	3
2. Artikkel om keisersnitt	4
3. Artikkel om ernæring til barnet	3
4. Artikkel om 2-åringens utvikling	4
5. Artikkel om hormonspiral	3
Babyverden	Score
1. Artikkel om fødselens tre faser	4
2. Artikkel om når i syklusen fruktbarheten er størst	3
3. Artikkel om fruktbarhet etter fødsel	5
4. Artikkel om såre brystvorter ved amming	4
5. Artikkel om febernedsettende til barn	4
Snartmamma	Score
1. Artikkel om økt risiko for ørebetennelse ved prematur fødsel og røyking hos foreldre	5
2. Artikkel om smertelindring under fødselen	2
3. Artikkel om spontanabort	3
4. Artikkel om svangerskapsdiabetes	1
5. Artikkel om ex.uterint svangerskap	2
Jordmorsiri/AltforMamma	Score
1. Artikkel om eggøsning	3
2. Artikkel om det som skjer med kroppen i svangerskapet	4
3. Artikkel om babyens bevegelser opp mot termin	4
4. Artikkel om fødselen	4
5. Artikkel om traumatisk fødselsopplevelse	5
Barnimagen	Score
1. Artikkel om spontanabort	4
2. Artikkel om røyking i svangerskapet	4
3. Artikkel om de vanligste barnesykdommene	2
4. Artikkel om faresignaler i svangerskapet	3
5. Artikkel om svangerskap og medisiner	2
Helsenorge	Score
1. Artikkel om svangerskapskvalme	3
2. Artikkel om fysisk aktivitet i svangerskapet	4
3. Artikkel om gruppe B streptokokkinfeksjon hos nyfødte	3
4. Artikkel om fødselsdepresjon	2
5. Artikkel om røyking og snusing i svangerskapet	4

	2. Kommer målene frem i artikkelen?
Mammanett	Score
1. Artikkel om eggøsning	3
2. Artikkel om keisersnitt	5
3. Artikkel om ernæring til barnet	3
4. Artikkel om 2-åringens utvikling	4
5. Artikkel om hormonspiral	3
Babyverden	Score
1. Artikkel om fødselens tre faser	4
2. Artikkel om når i syklusen fruktbarheten er størst	3
3. Artikkel om fruktbarhet etter fødsel	5
4. Artikkel om såre brystvorter ved amming	5
5. Artikkel om febernedsettende til barn	3
Snartmamma	Score
1. Artikkel om økt risiko for ørebetennelse ved prematur fødsel og røyking hos foreldre	5
2. Artikkel om smertelindring under fødselen	2
3. Artikkel om spontanabort	3
4. Artikkel om svangerskapsdiabetes	1
5. Artikkel om ex.uterint svangerskap	3
Jordmorsiri/AltforMamma	Score
1. Artikkel om eggøsning	3
2. Artikkel om det som skjer med kroppen i svangerskapet	3
3. Artikkel om babyens bevegelser opp mot termin	5
4. Artikkel om fødselen	3
5. Artikkel om traumatisk fødselsopplevelse	4
Barnimagen	Score
1. Artikkel om spontanabort	3
2. Artikkel om røyking i svangerskapet	5
3. Artikkel om de vanligste barnesykdommene	3
4. Artikkel om faresignaler i svangerskapet	3
5. Artikkel om svangerskap og medisiner	2
Helsenorge	Score
6. Artikkel om svangerskapskvalme	3
7. Artikkel om fysisk aktivitet i svangerskapet	4
8. Artikkel om gruppe B streptokokkinfeksjon hos nyfødte	3
9. Artikkel om fødselsdepresjon	2
10. Artikkel om røyking og snusing i svangerskapet	5

	3. Er innholdet i artikkelen relevant ift målgruppen?
Mammanett	
1. Artikkel om eggøsning	5
2. Artikkel om keisersnitt	5
3. Artikkel om ernæring til barnet	5
4. Artikkel om 2-åringens utvikling	4
5. Artikkel om hormonspiral	5
Babyverden	Score
1. Artikkel om fødselens tre faser	5
2. Artikkel om når i syklusen fruktbarheten er størst	4
3. Artikkel om fruktbarhet etter fødsel	5
4. Artikkel om såre brystvorter ved amming	5
5. Artikkel om febernedsettende til barn	4
Snartmamma	Score
1. Artikkel om økt risiko for ørebetennelse ved prematur fødsel og røyking hos foreldre	4
2. Artikkel om smertelindring under fødselen	4
3. Artikkel om spontanabort	4
4. Artikkel om svangerskapsdiabetes	4
5. Artikkel om ex.uterint svangerskap	3
Jordmorsiri/AltforMamma	Score
1. Artikkel om eggøsning	4
2. Artikkel om det som skjer med kroppen i svangerskapet	5
3. Artikkel om babyens bevegelser opp mot termin	5
4. Artikkel om fødselen	4
5. Artikkel om traumatisk fødselsopplevelse	4
Barnimagen	Score
1. Artikkel om spontanabort	4
2. Artikkel om røyking i svangerskapet	5
3. Artikkel om de vanligste barnesykdommene	4
4. Artikkel om faresignaler i svangerskapet	3
5. Artikkel om svangerskap og medisiner	4
Helsenorge	Score
1. Artikkel om svangerskapskvalme	4
2. Artikkel om fysisk aktivitet i svangerskapet	5
3. Artikkel om gruppe B streptokokkinfeksjon hos nyfødte	3
4. Artikkel om fødselsdepresjon	4
5. Artikkel om røyking og snusing i svangerskapet	5

	4. Kommer det frem hvilke kilder artikkelen har, annet enn forfatter/produsent?
Mammanett	Score
1. Artikkel om eggøsning	4
2. Artikkel om keisersnitt	5
3. Artikkel om ernæring til barnet	2
4. Artikkel om 2-åringens utvikling	4
5. Artikkel om hormonspiral	3
Babyverden	Score
1. Artikkel om fødselens tre faser	1
2. Artikkel om når i syklusen fruktbarheten er størst	1
3. Artikkel om fruktbarhet etter fødsel	1
4. Artikkel om såre brystvorter ved amming	3
5. Artikkel om febernedsettende til barn	3
Snartmamma	Score
1. Artikkel om økt risiko for ørebetennelse ved prematur fødsel og røyking hos foreldre	4
2. Artikkel om smertelindring under fødselen	1
3. Artikkel om spontanabort	1
4. Artikkel om svangerskapsdiabetes	1
5. Artikkel om ex.uterint svangerskap	1
Jordmorsiri/AltforMamma	Score
1. Artikkel om eggøsning	1
2. Artikkel om det som skjer med kroppen i svangerskapet	1
3. Artikkel om babyens bevegelser opp mot termin	4
4. Artikkel om fødselen	1
5. Artikkel om traumatisk fødselsopplevelse	3
Barnimagen	Score
1. Artikkel om spontanabort	3
2. Artikkel om røyking i svangerskapet	4
3. Artikkel om de vanligste barnesykdommene	3
4. Artikkel om faresignaler i svangerskapet	2
5. Artikkel om svangerskap og medisiner	2
Helsenorge	Score
1. Artikkel om svangerskapskvalme	3
2. Artikkel om fysisk aktivitet i svangerskapet	3
3. Artikkel om gruppe B streptokokkinfeksjon hos nyfødte	3
4. Artikkel om fødselsdepresjon	3
5. Artikkel om røyking og snusing i svangerskapet	3

	5. Er det klart når informasjonen som brukes eller rapporteres i publikasjonen ble produsert?
Mammanett	Score
1. Artikkel om eggøsning	5
2. Artikkel om keisersnitt	3
3. Artikkel om ernæring til barnet	2
4. Artikkel om 2-åringens utvikling	5
5. Artikkel om hormonspiral	1
Babyverden	Score
1. Artikkel om fødselens tre faser	1
2. Artikkel om når i syklusen fruktbarheten er størst	1
3. Artikkel om fruktbarhet etter fødsel	1
4. Artikkel om såre brystvorter ved amming	1
5. Artikkel om febernedsettende til barn	1
Snartmamma	Score
1. Artikkel om økt risiko for ørebetennelse ved prematur fødsel og røyking hos foreldre	1
2. Artikkel om smertelindring under fødselen	1
3. Artikkel om spontanabort	1
4. Artikkel om svangerskapsdiabetes	1
5. Artikkel om ex.uterint svangerskap	1
Jordmorsiri/AltforMamma	Score
1. Artikkel om eggøsning	1
2. Artikkel om det som skjer med kroppen i svangerskapet	1
3. Artikkel om babyens bevegelser opp mot termin	1
4. Artikkel om fødselen	1
5. Artikkel om traumatisk fødselsopplevelse	1
Barnimagen	Score
1. Artikkel om spontanabort	3
2. Artikkel om røyking i svangerskapet	1
3. Artikkel om de vanligste barnesykdommene	1
4. Artikkel om faresignaler i svangerskapet	1
5. Artikkel om svangerskap og medisiner	1
Helsenorge	Score
1. Artikkel om svangerskapskvalme	2
2. Artikkel om fysisk aktivitet i svangerskapet	2
3. Artikkel om gruppe B streptokokkinfeksjon hos nyfødte	2
4. Artikkel om fødselsdepresjon	2
5. Artikkel om røyking og snusing i svangerskapet	2

	6. Er artikkelen balansert og objektiv?
Mammanett	Score
1. Artikkel om eggøsning	3
2. Artikkel om keisersnitt	5
3. Artikkel om ernæring til barnet	5
4. Artikkel om 2-åringens utvikling	5
5. Artikkel om hormonspiral	5
Babyverden	Score
1. Artikkel om fødselens tre faser	5
2. Artikkel om når i syklusen fruktbarheten er størst	4
3. Artikkel om fruktbarhet etter fødsel	5
4. Artikkel om såre brystvorter ved amming	5
5. Artikkel om febernedsettende til barn	4
Snartmamma	Score
1. Artikkel om økt risiko for ørebetennelse ved prematur fødsel og røyking hos foreldre	4
2. Artikkel om smertelindring under fødselen	4
3. Artikkel om spontanabort	4
4. Artikkel om svangerskapsdiabetes	3
5. Artikkel om ex.uterint svangerskap	3
Jordmorsiri/AltforMamma	Score
1. Artikkel om eggøsning	4
2. Artikkel om det som skjer med kroppen i svangerskapet	4
3. Artikkel om babyens bevegelser opp mot termin	5
4. Artikkel om fødselen	3
5. Artikkel om traumatisk fødselsopplevelse	4
Barnimagen	Score
1. Artikkel om spontanabort	3
2. Artikkel om røyking i svangerskapet	5
3. Artikkel om de vanligste barnesykdommene	4
4. Artikkel om faresignaler i svangerskapet	3
5. Artikkel om svangerskap og medisiner	4
Helsenorge	Score
1. Artikkel om svangerskapskvalme	5
2. Artikkel om fysisk aktivitet i svangerskapet	5
3. Artikkel om gruppe B streptokokkinfeksjon hos nyfødte	4
4. Artikkel om fødselsdepresjon	3
5. Artikkel om røyking og snusing i svangerskapet	5

	7. Gir artikkel detaljer av flere kilder til støtte og informasjon? F.eks: "Nyttige adresser" og "Ytterligere lesing"
Mammanett	Score
1. Artikkel om eggøsning	5
2. Artikkel om keisersnitt	4
3. Artikkel om ernæring til barnet	4
4. Artikkel om 2-åringens utvikling	5
5. Artikkel om hormonspiral	3
Babyverden	Score
1. Artikkel om fødselens tre faser	1
2. Artikkel om når i syklusen fruktbarheten er størst	3
3. Artikkel om fruktbarhet etter fødsel	1
4. Artikkel om såre brystvorter ved amming	4
5. Artikkel om febernedsettende til barn	3
Snartmamma	Score
1. Artikkel om økt risiko for ørebetennelse ved prematur fødsel og røyking hos foreldre	2
2. Artikkel om smertelindring under fødselen	2
3. Artikkel om spontanabort	2
4. Artikkel om svangerskapsdiabetes	2
5. Artikkel om ex.uterint svangerskap	2
Jordmørsiri/AltforMamma	Score
1. Artikkel om eggøsning	2
2. Artikkel om det som skjer med kroppen i svangerskapet	2
3. Artikkel om babyens bevegelser opp mot termin	2
4. Artikkel om fødselen	2
5. Artikkel om traumatisk fødselsopplevelse	3
Barnimagen	Score
1. Artikkel om spontanabort	1
2. Artikkel om røyking i svangerskapet	5
3. Artikkel om de vanligste barnesykdommene	2
4. Artikkel om faresignaler i svangerskapet	2
5. Artikkel om svangerskap og medisiner	4
Helsenorge	Score
1. Artikkel om svangerskapskvalme	3
2. Artikkel om fysisk aktivitet i svangerskapet	4
3. Artikkel om gruppe B streptokokkinfeksjon hos nyfødte	2
4. Artikkel om fødselsdepresjon	5
5. Artikkel om røyking og snusing i svangerskapet	5

	Totalscore
1. Artikkel om eggøsning	$3+3+5+4+5+3+5 \rightarrow \bar{X} = 4$
2. Artikkel om keisersnitt	$4+5+5+5+3+5+4 \rightarrow \bar{X} = 4,4$
3. Artikkel om ernæring til barnet	$3+3+5+2+2+5+4 \rightarrow \bar{X} = 3,4$
4. Artikkel om barnets utvikling	$4+4+4+4+5+5+5 \rightarrow \bar{X} = 4,4$
5. Artikkel om hormonspiral	$3+3+5+3+1+5+3 \rightarrow \bar{X} = 3,2$
Babyverden	Totalscore
1. Artikkel om fødselens tre faser	$4+4+5+1+1+5+1 \rightarrow \bar{X} = 3$
2. Artikkel om når i syklusen fruktbarheten er størst	$3+3+4+1+1+4+3 \rightarrow \bar{X} = 2,7$
3. Artikkel om fruktbarhet etter fødsel	$5+5+5+1+1+5+1 \rightarrow \bar{X} = 3,3$
4. Artikkel om såre brystvorter ved amming	$4+5+5+3+1+5+4 \rightarrow \bar{X} = 3,8$
5. Artikkel om febernedsettende til barn	$4+3+4+3+1+4+3 \rightarrow \bar{X} = 3,1$
Snartmamma	Totalscore
1. Artikkel om økt risiko for ørebetennelse ved prematur fødsel og røyking hos foreldre	$5+5+4+4+1+4+2 \rightarrow \bar{X} = 3,6$
2. Artikkel om smertelindring under fødselen	$2+2+4+1+1+4+2 \rightarrow \bar{X} = 2,3$
3. Artikkel om spontanabort	$3+3+4+1+1+4+2 \rightarrow \bar{X} = 2,6$
4. Artikkel om svangerskapsdiabetes	$1+1+4+1+1+4+2 \rightarrow \bar{X} = 2$
5. Artikkel om ex.uterint svangerskap	$2+3+3+1+1+3+2 \rightarrow \bar{X} = 2,1$
Jordmørsiri/AltforMamma	Totalscore
1. Artikkel om eggøsning	$3+3+4+1+1+4+2 \rightarrow \bar{X} = 2,5$
2. Artikkel om det som skjer med kroppen i svangerskapet	$4+3+5+1+1+4+2 \rightarrow \bar{X} = 2,9$
3. Artikkel om babyens bevegelser opp mot termin	$4+5+5+4+1+5+2 \rightarrow \bar{X} = 3,7$
4. Artikkel om fødselen	$4+3+4+1+1+3+2 \rightarrow \bar{X} = 2,5$
5. Artikkel om traumatisk fødselsopplevelse	$5+4+4+3+1+3+3 \rightarrow \bar{X} = 3,3$
Barnimagen	Totalscore
1. Artikkel om spontanabort	$4+3+4+3+3+3+1 \rightarrow \bar{X} = 3$
2. Artikkel om røyking i svangerskapet	$4+5+5+4+1+5+5 \rightarrow \bar{X} = 4,1$
3. Artikkel om de vanligste barnesykdommene	$2+3+4+3+1+4+2 \rightarrow \bar{X} = 2,7$
4. Artikkel om faresignaler i svangerskapet	$3+3+3+2+1+3+2 \rightarrow \bar{X} = 2,4$
5. Artikkel om svangerskap og medisiner	$2+2+4+2+1+4+4 \rightarrow \bar{X} = 2,7$
Helsenorge	Totalscore
1. Artikkel om svangerskapskvalme	$3+3+4+3+2+5+3 \rightarrow \bar{X} = 3,2$
2. Artikkel om fysisk aktivitet i svangerskapet	$4+4+5+3+2+5+4 \rightarrow \bar{X} = 3,9$
3. Artikkel om gruppe B streptokokkinfeksjon hos nyfødte	$3+3+3+3+2+4+2 \rightarrow \bar{X} = 2,9$
4. Artikkel om fødselsdepresjon	$2+2+4+3+2+3+5 \rightarrow \bar{X} = 3$
5. Artikkel om røyking og snusing i svangerskapet	$4+5+5+3+2+5+5 \rightarrow \bar{X} = 4,1$

Basert på svarene på alle spørsmålene ovenfor; vurdering av den generelle kvaliteten på publikasjonen som en kilde av informasjon om svangerskap, fødsel, prevensjon og barn:

Høy (5) - publikasjonen blir vurdert høy (4 eller over) for de fleste av spørsmålene. En høy generell kvalitetsvurdering indikerer at publikasjonen er av "god" kvalitet - det er et nyttig og egnet kilde for informasjon.

- Moderat (3) - publikasjonen er rangert høyt og lavt på et tilsvarende antall spørsmål, eller de fleste av spørsmålene har en karakter i midten av områder (3). En moderat generell kvalitetsvurdering indikerer at publikasjonen er av "rettferdig" kvalitet – den er en nyttig kilde til informasjon, men har noen begrensninger. Ytterligere informasjon eller støtte ville definitivt være nødvendig.

- Lav (1) - publikasjonen er rangert lavt (2 eller lavere) på de fleste spørsmål. En lav generell kvalitetsvurdering indikerer at publikasjonen er av "dårlig" kvalitet - den har alvorlige mangler og er ikke en nyttig eller passende informasjonskilde, og bør ikke benyttes.

Diskusjon

Ved hjelp av to ulike verktøy med hver sine kvalitetskriterier er det nå gjort en kvalitetsvurdering av seks ulike nettsider for gravide. Disse nettsidene er på flere måter veldig ulike og på andre områder svært like. Dette kan gjøre en slik kvalitetsvurdering vanskelig.

Fokuset i denne prosjektoppgaven har vært om den alminnelige bruker av disse sidene kan stole på den informasjonen hun finner. Dette er kvinner, ofte i en sårbar situasjon, som søker informasjon om sin egen og barnets helse. Når en kvinne blir gravid for første gang, er dette selvfølgelig noe som er helt nytt og ukjent for henne. I dagens samfunn er det blitt mer og mer naturlig å søke informasjon på internett, også om helse. I de fleste tilfeller oppdager kvinnen at hun er gravid mellom uke fire og seks i svangerskapet. Den første kontrollen hos legen er vanligvis ikke før uke åtte til ti, og dette er flere uker som den gravide har mange spørsmål hun lurer på. Det er derfor svært naturlig at hun går på internett og søker. Det kan være symptomer hun lurer på, når hun skal kontakt lege eller jordmor, hva som er vanlig svangerskapsomsorg, og alt annet som har med graviditet og fødsel å gjøre. Det er selvfølgelig mulig for henne å få en tidligere time hos legen hvis hun er svært bekymret for smerter eller blødning hun måtte ha, men ofte er det bare milde symptomer og nysgjerrighet på hva hun har i vente. I de fleste tilfeller vil hun til slutt havne inn på en av disse nettsidene for gravide.

Vurdering i forhold til EUs kvalitetskriterier for helsewebsier

Mammanett og Babyverden er nokså like i utforming. Forsiden preges av egne artikler, noen fagartikler, noen om virkelighetshistorier og andre om utsyr og sikkerhet. I tillegg til dette har de et aktivt forum og en bloggdel. Barnimagen er hovedsakelig forumbasert, men man finner også greie fagartikler under de ulike temaene «prøver», «gravid», «baby» og så videre. Altformamma er også hovedsakelig forumbasert, men har også en rekke artikler på forsiden, disse artiklene er ikke bare fagartikler, men et vidt spekter av temaer som opptar gravide og nybakte mødre. Snartmamma har et litt eget konsept med mange ulike forum og samtidig er forsiden full av artikler fra folkehelseinstituttet. Fagartiklene som Snartmamma står for selv er det litt vanskeligere å finne, i venstremargen. Helsenorge sin sidre om graviditet og fødsel kommer i en helt kategori. Dette er den offentlige helseportalen og innholdet er deretter. Der er det ingen forum og heller ingen «Spør ekspertene». Innholdet er kun fagartikler levert av Helsedirektoratet.

Til tross for at sidene er noe ulike mener jeg at de i denne kvalitetsvurderingen kan sammenliknes til de fastsatte kriteriene. Når det kommer til tolkningen av resultatet kan vi begynne med websidens formål og målgruppe, her er det kun Barnimagen som ikke har en klar presisering om hvem de retter seg mot og hva som er hensikten med nettsiden. Det er svært interessant hvordan disse nettsidene finansieres og om det redaksjonelle innholdet påvirkes av eventuelle annonsører som er inntektskilde. På dette punktet er det Mammanett og Helsenorge som er klarest i sin presisering, spesielt med tanke på påvirkning av innholdet. Kildehenvisninger kan de bli bedre på, alle nettsidene, også Helsenorge. Mer om det under

The DISCERN Handbook-vurderingen. Personvern er viktig på slike nettsider, spesielt de som har forum hvor man legger igjen mye data og informasjon om seg selv dersom man ikke er forsiktig. Mammanett og Babyverden advarer mot å dele personlige data og er tydelige på at brukerne er anonyme og når som helst kan slette det de har publisert i et forum.

Barnimagen er noe uklare og brukerne får ingen beskjed om anonymitet og personvern.

Jordmørsiri/AltforMamma har store mangler under dette punktet. Ingen steder på nettsiden gis det noen opplysninger om personvern og nye medlemmer får heller ingen informasjon om dette når man melder seg inn. Snartmamma er også mangelfull og det eneste som opplyses om personvern er hvordan man kan slette spor etter seg når man har vært inne og surfet på nettsiden. Helsenorge har den beste og mest utfyllende oversikten over personvern.

Ajourføring er noe alle nettsidene scorer lavt på. Med viktig helserelatert innhold i artikler som er skrevet opp til seks å tilbake i tid, bør det opplyses om nettsiden foretar ajourføring av helseinformasjonen de publiserer på nettsiden sin. Medisin er et fag i stadig utvikling og mye kan skje på forskningsfronten på få år.

Videre til ansvarlighet. Det viktigste her er en ansvarsfraskrivelse fra nettsidenes sted om at helseinformasjonen fra nettsiden kun er til informasjon og ikke må erstatte konsultasjon med lege eller jordmor. Helseråd man får i disse forumene må ikke erstatte personlig kontakt mellom pasient og helsepersonell. Dette kommer klart frem hos Mammanett, Babyverden, Snartmamma og Helsenorge, men ikke hos Barnimagen og Jordmørsiri/AltforMamma. Dette er en viktig presisering da mange av de gravide søker råd nettopp i disse forumene, og bør etter min mening fremkomme på slike nettsider som formidler helseinformasjon. Dette gjelder også når man «Spør ekspertene», de kan kanskje gi deg et faglig svar på det du lurte på, men de kan ikke erstatte personlig kontakt med helsepersonell som kan undersøke en og se hvordan en har det, ikke bare få det beskrevet. For Babyverden trekker det svært ned at «ekspertene» deres kun oppgis med fornavn og tittel, og ingen det sies ingen ting om når kvalifikasjonene er ervervet og jobberfaring. Snartmamma oppgir verken kilder eller forfatterens fulle navn under fagartikler, dette er useriøst.

Når det gjelder tilgjengelighet scorer de fleste over gjennomsnittet. Barnimagen som hovedsakelig er forumbasert og har en god oversikt over forumene, har en noe dårligere oversikt over fagartikler. Også på de andre sidene kunne fagartiklene vært bedre organisert i forhold til tema eller eventuelt alfabetisk slik at det blir lettere å finne frem til fagartikkelen om f.eks. spontanabort uten å måtte bla gjennom alle fagartiklene. Helsenorge er også tilgjengelig med lyd for de som er svaksynte og det er selvfølgelig svært positivt.

Helsedirektoratet ble etter hvert klar over at mange kvinner søkte på internett når de ble gravide og de ønsket å opprette en egen nettside med kvalitetsikret informasjon om svangerskap og fødsel. Dette mener jeg er veldig positivt. De gravide kan gjerne bruke nettsidene og forumene for gravide, opprette en egen profil og følge med svangerskapet sitt uke for uke, chatte med andre gravide og dele erfaringer. Samtidig er det veldig fint at det finnes en side hvor de kun kan lese kvalitetssikret fagkunnskap fra Helsedirektoratet som de vet er til å stole på. Problemet er at denne siden ikke reklameres for, hvordan skal de gravide vite at den eksisterer? Likevel, googler man «gravid», «svangerskap» eller «spontanabort», er

Helsenorges nettside om graviditet og fødsel blant topp ti resultater som kommer opp. Den må derfor sies å være lett tilgjengelig. Et forslag kunne være at de betalt for annonseplass på de andre gravidnettsidene for gjøre flere gravide oppmerksomme på denne siden.

Metodene for denne kvalitetsvurderingen av nettsidene kan selvfølgelig diskuteres. Det er mange flere momenter som kunne vært vurdert. For eksempel slik Tidsskriftet for Den Norske Jordmorforening som vurderte kjøpepress og reklame på sidene og om nettsiden trekker frem hva som er naturlig i et svangerskap, mer enn det som avviker fra det normale. En annen ting som kunne være verdt å vurdere og se nærmere på er disse brukerstyrte forumene hvor brukerne selv stiller spørsmål til hverandre, deler gode og vonde opplevelser og får mer eller mindre gode tilbakemeldinger fra de andre. Enkelte av disse innleggene kan være på grensen til trakassering og man kan lure på hvordan moderatorene kontrollerer dette. I min vurdering har jeg kun sett på hvordan nettsidene advarer mot å dele personlige data og hva slags forumregler de har, samt hvilken kontroll oppgir at de har med disse. Jeg har ikke gått inn og sett på hvordan denne kontrollen gjennomføres. Forbedringen ligger kanskje i at disse moderatorene og administratorene må fremstå med fullt navn og gjerne være helsepersonell og ikke være en av de vanlige forumbrukerne som har fått en ekstra privilegiering på grunn av flittig bruk eller liknende. Det er særlig skremselshistorier som kan gi nygravide unødvendige bekymringer som kanskje kunne trenge en motvekt fra helsepersonell om at selv om andre har opplevd noe slik, behøver det ikke være slik med deg.

Vurdering i forhold til The Discern Handbook

The Discern Handbook (TDH) er egentlig laget for å brukes i sin helhet og resultatet kan derfor ikke fult tolkes slik som beskrevet i TDH, ettersom jeg kun har bruk den første delen. Jeg tror likevel at man ved hjelp av den første delen kan få gode svar på kvaliteten på fagartiklene, uten å vurdere det som har med behandling å gjøre. Scoringen på hvert spørsmål er gjort slik det er beskrevet i TDH, men i kategorien 2-4 må den som vurderer bruke sitt eget skjønn, slik at dersom en annen hadde gjort den samme vurderingen ville denne trolig komme frem til et noe annet svar sammenlagt, men ikke store forskjeller. Når alle artiklene nå er vurdert av en og samme person gir i hvert fall det et godt sammenlikningsgrunnlag. For at vurderingen skulle vært ennå bedre og sammenliknbar burde man kanskje ha vurdert flere enn fem artikler fra hvert nettsted, slik at det ikke bare er tilfeldigheter som gjør at noen artikler skiller seg ut. Likevel tror jeg at denne vurderingen får frem et generelt bilde av de fagartiklene som de enkelte nettsidene publiserer, spesielt med tanke på kildehenvisninger.

Det første som vurderes er målene for artikkelen kommer klart frem og om disse oppnås. Dette er spesielt for vitenskapelige artikler hvor leseren skal få en pekepinn på hva artikkelen inneholder. Disse fagartiklene på nettsidene for gravide er mer ment som faktaartikler og er ikke bygd opp på samme måte og målene presiseres derfor ikke på samme måte heller. Likevel har de fleste artiklene en kort oppsummering om hva artikkelen inneholder, men få eller ingen scorer 5 poeng. Dermed kan de heller ikke score maksimalt på om den oppnår sine mål. Når det kommer til kildene er det mye kritikkverdige. Hos Jordmorsiri/Altformama, Babyverden og Snartmamma scorer tre eller flere artikler bare 1, altså ingen kildehenvisninger overhode. Skuffende er det også at Helsenorge kun scorer 3 i alle sine

artikler. Dette fordi den enkelte artikkel ikke har sine egne kildehenvisninger men kun en standardisert frase om at artikkelen er levert av Helsedirektoratet *«Informasjonen på helsenorge.no er levert av ulike organisasjoner i helsesektoren. Hver enkelt leverandør av innhold er ansvarlig for at informasjonen er oppdatert, kunnskapsbasert og holder høy faglig kvalitet»*. Dette bør en offentlig helsenettside være bedre på, særlig når hensikten med nettsiden er å gi leserne en nettside med kvalitetsikret informasjon om svangerskap og fødsel. Helsenorge scorer omtrent like med Mammanett når det gjelder om artikkel gir detaljer av flere kilder til støtte og informasjon (Nyttige adresser, ytterligere lesing) som ikke er link til en annen artikkel på egen nettside. Det er svært nyttig når man leser en fagartikkel som også henviser til videre og kanskje mer detaljert informasjon andre steder (f.eks i en artikkel om røyking i svangerskapet bør det henvises til hvor man kan få hjelp til å slutte å røyke).

Det er bare Mammanett som på tre av fem artikler scorer fire eller mer, som indikerer at det er en publisering med god kvalitet. Kun én av Helsenorges artikler scorer over fire, resten ligger på gjennomsnittlig en treer, det vil si at kvalitetsvurderingen indikerer at publikasjonen er av "rettferdig" kvalitet – den er en nyttig kilde til informasjon, men har noen begrensninger. Det samme gjelder Babyverdens artikler. De resterende scorer hovedsakelig under tre med noen unntak. Det indikerer dårlig kvalitet og ikke egnet som informasjonskilde.

Kvalitetsvurderingen totalt sett

Når vi ser på totalen av begge kvalitetsvurderingene er det Mammanett som kommer klart best ut. De har en god oversiktlig side, er presise på personvern, har god oversikt over sine fagfolk og deres kvalifikasjoner. De er ansvarlige og presiserer at informasjon fra nettsiden eller fra deres fagfolk ikke erstatter konsultasjon med lege eller jordmor. Til slutt, men ikke minst, de har gode fagartikler med gode kildehenvisninger. Dette er en nettside som de gravide kan stole på. Den er seriøs og er sitt ansvar bevisst. Helseinformasjonen er kvalitetssikret og oppdatert. Det eneste jeg vil påpeke er at de med fordel kunne systematisere fagartiklene sine slik at det blir lettere for leseren å finne det hun leter etter.

SnartMamma kommer dårligst ut med lite eller ingen informasjon om eierskap, ansvarlig redaktør, administrator eller moderatorer. Heller ingen informasjon om kilde til finansiering, personvern, redaksjonell politikk eller hva slag nettside de ønsker å være. I fagartiklene de selv har produsert, oppgis verken forfatter eller kilder. Det er lite oppdatert innhold og når jeg er inne på nettsiden i oktober 2013, er den siste fagartikkelen som er publisert fra april 2013.

Helsenorge kommer i en egen kategori av nettsider for gravide. Det er en offentlig helseportal og har ikke forum, «Spør ekspertene», blogger eller artikler om hverdagsliv som gravid og mor. De har kun faglig informasjon. Den faglige informasjonen er oversiktlig og fin og dekker de fleste områder innenfor fruktbarhet, graviditet og fødsel. Det Helsenorge kan ta til seg, som en offentlig helseportal, er at de bør være tydeligere på kildene til sin såkalte kvalitetssikrede informasjon.

Litteraturhenvisninger

- Shepperd S, Charnock D, Needham G, Gann R: The DISCERN Handbook. University of Oxford and The British Library and The NHS Research & Development Programme 1998.
<http://www.discern.org.uk/discern.pdf>
- Kommissionen for de europæiske fællesskaber: eEurope 2002: Kvalitetskriterier for websteder med information om sundhed. KOM 2002. 667.
http://www.euo.dk/upload/application/pdf/b86bcf46/com2002_0667da01.pdf
- www.mammanett.no
- <http://mammanett.no/egglosning>
- <http://mammanett.no/fodsel/keisersnitt>
- http://mammanett.no/baby/slik_vet_du_at_babyen_spiser_nok
- <http://mammanett.no/barn/2>
- <http://mammanett.no/hormonspiral>
- www.babyverden.no
- <http://www.babyverden.no/Fodsel/Fodselens-faser/Fodselens-tre-faser/>
- <http://www.babyverden.no/Prover/Syklusen/Nar-er-sjansen-storst/>
- <http://www.babyverden.no/Prover/Helse/Fruktbarhet-etter-fodsel/>
- <http://www.babyverden.no/Baby/Helse/Amming/Dette-gjor-du-med-sare-brystvorter/>
- <http://www.babyverden.no/Baby/Helse/Sykdom/Praktisk/Febernedsettende-gjor-ikke-barn-fortere-friske/>
- <http://www.klikk.no/forum/barnimagen/>
- <http://www.klikk.no/helse/doktoronline/article830949.ece>
- <http://www.klikk.no/foreldre/gravid/article595972.ece>
- <http://www.klikk.no/produktjhemmesider/gladebarn/article800773.ece>
- <http://www.klikk.no/foreldre/gravid/article830596.ece>
- <http://www.klikk.no/foreldre/gravid/article747986.ece>
- www.snartmamma.com

- <http://www.snartmamma.com/index.php/Forskning/Prematur-fodselse-eller-royking-hos-foreldre-oker-risiko-for-orebetennelse.html>
- <http://www.snartmamma.com/index.php/Diverse/Smertelindring-under-fodselen.html>
- <http://www.snartmamma.com/index.php/Plager/Spontanabort.html>
- <http://www.snartmamma.com/index.php/Plager/Svangerskapsdiabetes.html>
- <http://www.snartmamma.com/index.php/Plager/Svangerskap-utenfor-livmoren.html>
- www.altformamma.no (www.jordmorsiri.no)
- <http://altformamma.no/artikler/29/article/item/null/eggloesning-alt-om-tegnene>
- <http://altformamma.no/artikler/11/article/item/null/er-jeg-gravid-dette-skjer-med-kroppen>
- <http://altformamma.no/artikler/13/article/item/null/foedsel-alt-du-trenger-aa-vite>
- <http://altformamma.no/artikler/241/article/item/null/traume-opplevelsen-av-foedselen-viktigere-enn-hva-som-faktisk-skjedde>
- <http://altformamma.no/artikler/50/article/item/null/babyens-bevegelser>
- <http://helsenorge.no/Helseogsunnhet/Sider/Graviditet-og-fodselse.aspx>
- <http://helsenorge.no/Helseogsunnhet/Sider/Svangerskapsplager-og-sykdommer/Svangerskapskvalme.aspx>
- <http://helsenorge.no/Helseogsunnhet/Sider/Fysisk-aktivitet-og-graviditet/Aktivitet-og-trening2.aspx>
- <http://helsenorge.no/Sykdomogbehandling/Sider/GruppeBstreptokokkinfeksjonhosnyfodte.aspx>
- <http://helsenorge.no/Sykdomogbehandling/Sider/Fodselsangst-og-fodselsdepresjon/Fodselsdepresjon-.aspx>
- <http://helsenorge.no/Helseogsunnhet/Sider/Gravide-og-royk/Gravid-og-roykfri.aspx>
- <http://www.nrk.no/trondelag/advarer-mot-nettsider-for-gravide-1.7747335>
- Grimsrud E, Trovik B: Norges beste nettsted for gravide. Tidsskrift for jordmødre 2009, nr. 3.